

A TANÁCS AJÁNLÁSA**(2019. július 9.)****Ciprus 2019. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Ciprus 2019. évi stabilitási programját****(2019/C 301/13)**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾ és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2018. november 21-én elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2019. évi európai szemeszterét. A Bizottság kellően figyelembe vette az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérét. Az Európai Tanács a 2019. március 21-én jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2018. november 21-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Ciprust azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott, amelyet az Európai Tanács a 2019. március 21-i ülésén jóváhagyott. A Tanács 2019. április 9-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ⁽³⁾ (a továbbiakban: az euroövezetre vonatkozó 2019. évi ajánlás), amely öt ajánlást fogalmaz meg az euroövezetre vonatkozóan (a továbbiakban: az euroövezetre vonatkozó ajánlások).
- (2) mivel Ciprus pénzneme az euro, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összefonódására, Ciprusnak gondoskodnia kell arról, hogy teljeskörűen és megfelelő időben végrehajtsa az euroövezetre vonatkozó 2019. évi ajánlást, melyet az alábbi 1–5. ajánlás tükröz. Mindenekelőtt az adminisztratív teher csökkentését célzó intézkedések elő fogják segíteni az üzleti környezetnek és a termelékenységnek az euroövezeti egyensúly helyreállításához szükséges javítására irányuló első euroövezeti ajánlás teljesítését; a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitikának a meghatározott területekre történő összpontosítása hozzájárul majd a beruházások támogatására irányuló második euroövezeti ajánlás végrehajtásához; az adóügyi intézkedések és a készségek javítását célzó intézkedések elő fogják segíteni agresszív adótervezés elleni küzdelemre és a munkaerőpiac működésére irányuló harmadik euroövezeti ajánlás teljesítését; az eszközközvetítő társaság működésének javítását célzó intézkedések pedig hozzájárulnak majd a nemteljesítő hitelek állományának csökkentésére irányuló negyedik euroövezeti ajánlásnak való megfeleléshez.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

⁽²⁾ HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

⁽³⁾ HL C 136., 2019.4.12., 1. o.

- (3) A Ciprusra vonatkozó 2019. évi országjelentést 2019. február 27-én tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2018. július 13-án elfogadott országspecifikus ajánlások⁽⁴⁾ és az előző években Ciprusnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán Ciprus által elért eredményeket. Az országjelentés emellett magában foglalta az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálatot is, amelynek eredményeit szintén 2019. február 27-én tették közzé. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Cipruson túlzott makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Mindenekelőtt elengedhetetlen, hogy a tagállam kezelje a magán- és a közszektor nagy fokú eladósodottságát, a magas külső adósságállományt, valamint a nemteljesítő hitelek jelentős állományát.
- (4) Ciprus 2019. április 15-én benyújtotta 2019. évi nemzeti reformprogramját, 2019. április 30-án pedig 2019. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (5) Az európai strukturális és beruházási alapoknak (esb-alapok) a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó programozását a vonatkozó országspecifikus ajánlások figyelembevételével alakították ki. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁵⁾ 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól, hogy vizsgálja felül partnerségi megállapodását és releváns programjait, és javasoljon azokhoz módosításokat. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná az említett rendelkezést.
- (6) Ciprus jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik. Ciprus 2019. évi stabilitási programjában az államháztartási egyenleg – amely 2018-ban a bruttó hazai termék (GDP) 4,8 %-át kitevő hiányba fordult át, és így meghaladta a Szerződésben meghatározott 3 %-os referenciaértéket – az előrejelzések szerint 2019-ben a GDP 3,0 %-ának megfelelő mértékű nominális többletet ér el, és a programidőszak egésze során meghaladja majd a GDP 2,0 %-át. Az újraszámított strukturális egyenleg⁽⁶⁾ alapján a középtávú költségvetési célt, azaz a strukturális értelemben kiegyensúlyozott költségvetési pozíciót a tervek szerint a 2019–2022-es időszak folyamán sikerül majd elérni. Miután a GDP-arányos államadósság-ráta 2018-ban körülbelül 102,5 %-ra emelkedett, a 2019. évi stabilitási program szerint 2019-ben várhatóan 95,7 %-ra csökken, majd ezt követően folyamatosan csökken, 2022-re 77,5 %-ot érve el. A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. A stabilitási programban bemutatott makrogazdasági és költségvetési feltételezésekkel összefüggő kockázatok lefelé mutatnak, és azok elsősorban külső fejleményekhez, valamint a korábbi költségvetési reformokra vonatkozó bírósági határozatok lehetséges költségvetési hatásaihoz és a nemzeti egészségügyi rendszer működésének első éveiben az állami kórházak finanszírozási igényeihez kapcsolódnak. A Bizottság 2019. tavaszi előrejelzése szerint az államháztartási egyenleg 2019-ben várhatóan a GDP 3,0 %-ának, 2020-ban pedig a GDP 2,8 %-ának megfelelő többletet mutat majd. A Bizottság 2019. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2019-ben várhatóan a GDP 1,1 %-ának, 2020-ban pedig a GDP 0,7 %-ának felel majd meg, és így továbbra is meghaladja a középtávú költségvetési célt. Ciprus az előrejelzés szerint 2019-ben és 2020-ban megfelel az adósságszabálynak. Összességében a Tanács véleménye az, hogy Ciprus az előrejelzések szerint 2019-ben és 2020-ban meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.
- (7) A Bizottság 2019. június 5-én a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, mivel a közölt adatok alapján az államháztartási hiány 2018-ban túllépte a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy nem szükséges további lépéseket tenni egy túlzott hiány fennállásáról szóló határozat meghozatala irányába. A közigazgatás és az önkormányzatok hatékonysági problémái még mindig kihívást jelentenek annak ellenére, hogy történt némi előrelépés az e-kormányzati szolgáltatások terén. Ezek a problémák hatással vannak az üzleti környezetre is. A probléma megoldására irányuló kulcsfontosságú jogalkotási javaslatok elfogadása továbbra is várat magára. Ezek közé tartoznak a közigazgatás és a helyi önkormányzatok reformjáról szóló törvénytervezetek. Az állami tulajdonban lévő vállalkozások irányítási keretének hiányosságai hozzájárulhatnak az állami függő kötelezettségek felhalmozódásához, és hátráltathatják a kulcsfontosságú közüzemi szolgáltatásokba – például a távközlésbe és az energiába – irányuló beruházási kapacitásokat. Indokolt folytatni a közszféra bérköltségeinek visszafogását, amely a Ciprus költségvetési konszolidációjának jelentős tényezője volt.

⁽⁴⁾ HL C 320., 2018.9.10., 55. o.

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

⁽⁶⁾ A Bizottság által a közös módszertannak megfelelően újraszámított, egyszeri és ideiglenes intézkedésektől mentes, ciklikusan kiigazított egyenleg.

- (8) Ahogy azt az euroövezetre vonatkozó 2019. évi ajánlás is megállapítja, az agresszív adótervezés elleni küzdelem elengedhetetlen ahhoz, hogy az adórendszerek hatékonyabbá és méltányosabbá váljanak. Az adózók agresszív adótervezési stratégiáinak a tagállamok között átgűrűző hatásai az uniós jogszabályokat kiegészítő, koordinált fellépést kívánnak meg a nemzeti szakpolitikák terén. Ciprus hozott intézkedéseket az agresszív adótervezés ellen, de az osztalék- és kamatkifizetések magas (GDP-arányos) szintje azt jelzi, hogy egyes, agresszív adótervezést folytató vállalatok kihasználják a ciprusi adószabályokat. A Cipruson működő vállalkozások által külföldre (azaz az Unióban rezidens adóalanyok által harmadik országban rezidens adóalanyok számára) utalt osztalék-, kamat- és sok esetben jogdíjfizetésekre vonatkozó forrásadó hiánya miatt e kifizetések teljes mértékben adózatlanok maradhatnak, amennyiben azok a kedvezményezett országában, illetve területén sem adókötelesek. Az ilyen adók hiánya, valamint a társaságokra vonatkozó adóügyi illetékesség szabályai megkönnyíthetik az agresszív adótervezést. Szorosan figyelemmel kell kísérni a fiktív kamatlevonási rendszert annak érdekében, hogy megelőzhető legyen, hogy azzal az agresszív adótervezés érdekében visszaéljenek. Végezetül a ciprusi „kivételes befektetői honosítási program” és „befektetői letelepedési program” alacsony személyi jövedelemadó alkalmazását teszi lehetővé külföldi pénzügyi eszközök után, és igénybevételükhöz nem kell jelentős időt eltölteni a programot kínáló országban. Ezek a programok az OECD jegyzéke szerint a számlainformációk automatikus cseréjének kijátszása tekintetében potenciálisan magas kockázatot jelentenek.
- (9) A nemteljesítő hitelekre vonatkozó átfogó stratégia keretében jelentős intézkedésekre került sor. Ez a nemteljesítő hitelek állományának jelentős csökkenését eredményezte a bankszektorban, elsősorban a *Cyprus Cooperative Bank* értékesítése és felszámolása, valamint a nemteljesítő hiteleit tartalmazó portfóliójának egy állami tulajdonú eszközkezelő társaságra való átruházása miatt. Emellett javult a hitelek értékesítéséről szóló törvény, valamint elfogadták a hitelek értékpapírosítására vonatkozó törvényt. Az eszközök értékesítéséből származó bevételek maximalizálása és végső soron a magánszektor adósságállományának csökkentése érdekében elengedhetetlen, hogy az állami tulajdonú eszközkezelő társaság hatékony irányítási struktúrával és kiemelten szakosodott vezetéssel rendelkezzen, hogy függetlenül működjön a ciprusi államtól, valamint hogy pontosan meghatározott céljai legyenek a kormány által a *Cyprus Cooperative Bank* eladására vonatkozó, az Európai Bizottság által jóváhagyott állami támogatási határozat kapcsán vállalt kötelezettségekkel összhangban. Fontos továbbá megfelelő felügyeleti keretet létrehozni a hitelfelvásárló társaságok számára, mivel nőtt az ilyen társaságok száma (az állami tulajdonú eszközkezelő társaságot is ideértve), és a tervek szerint a jövőben több, nemteljesítő hiteleket tartalmazó portfólió értékesítésére kerül majd sor. Továbbra is gyenge a biztosítási- és nyugdíjalapok felügyeleti szerveinek irányítása és igazgatási kapacitása. E felügyeleti szervek integrációját mihamarabb le kell zárni. Általában véve meg kell szilárdítani a tőkepiacokra vonatkozó felügyeleti keretet tekintettel arra, hogy az árnyékbanki pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások viszonylag jelentős határon átnyúló tevékenységet folytatnak, és az engedéllyel rendelkező cégek száma exponenciálisan megnőtt az elmúlt években.
- (10) Növekszik a foglalkoztatás, csökken a munkanélküliség, és javult az állami foglalkoztatási szolgálatoknak a foglalkoztatás aktív támogatását elősegítő rövid távú kapacitása. Az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitásának hosszú távú fenntarthatósága azonban még mindig problémát jelent, mivel a kiegészítő személyzetet mindössze két évre vették fel. 2018-ban a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok aránya a legmagasabbak között volt az EU-ban. Továbbra is kihívást jelent az állami foglalkoztatási szolgálatok gyenge hatékonysága, valamint az, hogy kiépítettségük, illetve a munkakereséshez kapcsolódó aktiválásban való részvételük korlátozott. Szükség lenne tehát a munkába állást célzó bevonási és aktivizálási támogatások megerősítésére, különösen a fiatalok és a tartósan munkanélküliek tekintetében. Ez magában foglalja az önfoglalkoztatás és a szociális gazdaság előmozdítását, valamint a munkaerőpiaci intézmények és szolgáltatások korszerűsítését annak elősegítése érdekében, hogy az emberek a munkaerőpiaci igényeknek jobban megfelelő készségekre tehessenek szert.
- (11) A szakemberhiány és a strukturális munkaerőhiány az üzleti beruházások fő akadályai között szerepelnek, ami arra utal, hogy növelni kell a kihasználatlan vagy nem kellően kihasznált munkaerőpiaci potenciál képzésére irányuló befektetéseket, a tanterveket fokozottabban hozzá kell igazítani a munkaerőpiaci szükségletekhez, és beruházásokat kell eszközölni a megfelelő szakképzési infrastruktúrák terén. Egyenletlen az előrehaladás a kulcsfontosságú oktatási és képzési reformok, így például a tanárok kinevezésének és értékelésének javítása terén. Az oktatási eredmények továbbra is gyengék, ahogy a kisgyermekkorú nevelésben és gondozásban való részvétel is alacsony amiatt, hogy az a háztartások számára már kevésbé megfizethető, mivel a válság idején jövedelmük gyorsabb ütemben csökkent, mint a gyermekgondozási költségek. Az oktatási és képzési rendszer valamennyi szinten történő korszerűsítésére irányuló folyamatos erőfeszítések hozzájárulnak majd az oktatási eredmények javulásához és a fenntartható növekedés potenciáljának növeléséhez Cipruson. A szakképzési és képzési tantervek felülvizsgálata ígéretes lépés a strukturális munkaerőhiány csökkentése szempontjából. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében fennálló nagy mértékű strukturális munkaerőhiány, valamint a felnőttek képzésben való alacsony részvétel – különösen az alacsony képzettségűek esetében – ugyanakkor azt jelzi, hogy fokozott továbbképzési és átképzési intézkedésekre van szükség.

- (12) Ciprus előrelépést tett az egészségügy területén az új nemzeti egészségügyi rendszer létrehozásáról szóló jogszabályok elfogadása révén. Az új rendszer célja, hogy javítsa az igénybevétel lehetőségét, bevezesse az egyetemes egészségügyi ellátást, csökkentse a betegek által közvetlenül fizetett térítések magas szintjét, és növelje az ellátás hatékonyságát a közszférában. A rendszer 2020-as teljeskörű működésbe lépése előtt jelentős végrehajtási kihívásokkal kell megküzdeni, és komoly beruházási igényeket kell kielégíteni. Továbbra is döntő fontosságú a rendszer hosszú távú fenntarthatóságának megőrzése a terveknek megfelelően, ideértve az állami kórházak pénzügyi és működési autonómiájának biztosítását is. Tovább erősítenék az egészségügyi rendszert az egészségügyi szolgáltatók korszerűsítését és a hatékonyságuk javítását célzó intézkedések – ideértve az alapellátást is –, az e-egészségügy bevezetése és egy nemzeti gyógyszer-szervezet létrehozása. A tartós ápolás-gondozás szintje alacsony, és továbbra is kihívást jelent a népesség elöregedése miatt.
- (13) Ciprus gyenge környezeti teljesítménye komoly aggodalomra ad okot, és az ország továbbra is kiszolgáltatott az éghajlatváltozásnak. Ciprusnak jelentősen javítania kell hulladékgazdálkodási rendszerét és a körforgásos gazdaságot. A hulladékképződés még mindig jelentősen meghaladja az uniós átlagot, és 2014 óta növekedett. A jelenlegi hulladékkezelési létesítmények által elérhető újrafeldolgozási arány alacsony, és az újrafeldolgozás gazdasági szempontból nem vonzó az olyan gazdasági eszközök hiánya miatt, mint például a hulladéklerakók igénybevételéért kivetett adó. A vízgazdálkodás – különösen a városi területeken – nem hatékony. Ciprus számára a legfőbb kihívást a vízhiány jelenti, amely a felszín alatti vizek túlzott mértékű kivételével párosul. A települési szennyvizek esetében még mindig jelentős a gyűjtés vagy kezelés nélkül kibocsátott szennyvíz mennyisége: a teljes szennyvízmennyiség csak mintegy fele megy át másodlagos kezelésen. Komoly gondot jelentenek az aszályos időszakok és a vízhiány, és a megfelelő szakpolitikai válaszingtézkedések hiánya hatással lehet Ciprus vidéki gazdaságára és idegenforgalmára. Ezért a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és azok hatékony felhasználása, valamint a környezetvédelemre és az éghajlat-politikára vonatkozó jogszabályok szigorúbb érvényesítése kulcsfontosságú Ciprus számára annak érdekében, hogy az ország mérsékelni tudja az éghajlatváltozás káros hatásait, meg tudja őrizni és helyre tudja állítani természetes környezetét, valamint biztosítani tudja a hosszú távú fenntartható gazdasági növekedést.
- (14) Ciprus sokkal jobban kihasználhatná megújuló energiaforrásait – különösen a napenergiát –, és kezelhetné jelenlegi energiahatékonysági problémáit. Cipruson a megújuló energia aránya 2017-ben 9,72 % volt, míg a 2020-ra kitűzött cél 13 %. Az energiahatékonysági problémák lényeges forrását jelentik a – különösen a városi környezetben – hővédelem nélkül, vagy alacsony szintű hővédelemmel épített lakó- és kereskedelmi épületek. A megújuló-energia-ágazatba irányuló beruházások keretfeltételei javultak, és számos intézkedést vezettek be, többek között fotovoltaiikus rendszereket telepítettek, valamint a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k), illetve háztartásokat célzó támogatási programokat indítottak el. Ciprus azonban még nem aknázza ki teljeskörűen a megújulóenergia-termelésben – különösen a napenergia-forrásokban – rejlő komoly potenciálját. Az országon belüli szállítás közutakra történő összpontosítása számos szakpolitikai kihívást teremt, mindenekelőtt a légszennyezés és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló erőfeszítések kapcsán, továbbá komoly torlódásokat idéz elő a városi területeken csúcsideőben, illetve a kikötőhöz vezető közúton. Ciprus lemaradásban van a megújuló energiaforrásoknak a közlekedés területén való felhasználása terén is (2016-ban ennek aránya 2,7 % volt), és nehézségei adódhatnak annak kapcsán, hogy 2020-ig elérje a 10 %-ban meghatározott kötelező célt.
- (15) A termelékenység megerősítéséhez elengedhetetlen a digitális gazdaságba való beruházás és a munkavállalók digitális készségeinek fejlesztése. Ciprus 2019-ben az utolsók között szerepelt az Európai Bizottság által létrehozott, a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI) szerinti besorolásban. A 16 és 74 év közötti ciprusiaknak csupán 50 %-a rendelkezik alapszintű digitális készségekkel, és az IKT-szakembereknek a munkaerőn belüli aránya továbbra is elmarad az uniós szinttől (2,3 % a 3,7 %-kal szemben), ami gátolja a digitális gazdaságban rejlő lehetőségek kiaknázását. Alacsony szintű a közigazgatási szervek és az állampolgárok közötti elektronikus interakció: a ciprusiak mindössze 50 %-a él ezzel a lehetőséggel. Az e-kereskedelem terén javulás tapasztalható, de az még mindig elmarad az uniós átlagtól.
- (16) Ciprus továbbra is mérsékelten innovatív országnak számít, és innovációs teljesítménye 2010 óta romlott. Az állami és a magánszektor kutatási-fejlesztési kiadásai a legalacsonyabbak között vannak az Unióban, ami kedvezőtlenül befolyásolja a kutatóközpontok és az üzleti szektor innovációs kapacitását. Az egyetemek és a vállalkozások közötti együttműködés szintén erősen korlátozott. Az üzleti szektor innovációs kapacitásának javítása, valamint a forráshoz jutás és az intelligens szakosodás jól körülhatárolt területeire összpontosító beruházások előmozdítása alapvető fontosságú Ciprus – és különösen a ciprusi kis- és középvállalkozások – versenyképességének növeléséhez.
- (17) Az adminisztratív terhek jelentősek, különösen a stratégiai beruházások kezdeményezése kapcsán. Jelentősen egyszerűsödhetnének a stratégiai beruházásokkal kapcsolatos engedélyek megszerzésére irányuló eljárások, a vonatkozó jogszabályok azonban továbbra is elfogadásra várnak.

- (18) A gazdasági növekedésre irányuló cselekvési terv végrehajtása némi előrelépést eredményezett a vállalkozói készség, valamint a kis- és középvállalkozások forráshoz jutása terén. A kis- és középvállalkozások számára nyújtott pénzügyi támogatási intézkedések nagy része ugyanakkor továbbra is vissza nem térítendő támogatás, valamint az Unió és/vagy nemzeti alapok által támogatott bankhitelek formáját ölti. A ciprusi vállalkozások szempontjából továbbra is marginálisnak tekinthetők az olyan alternatív finanszírozási források, mint például a kockázati tőke, a sajáttőke-bevonás és a közösségi finanszírozás. A vállalkozásoknak nyújtott támogatás jobb koordinációja javíthatná ezek igénybevételét. A termelékenységet fokozó külföldi befektetések ösztönzését célzó privatizációs erőfeszítések sok esetben szünetelnek, és csupán néhány privatizációs projekt esetében tapasztalható fokozatos előrehaladás.
- (19) Az igazságszolgáltatási rendszerben tartósan fennálló hatékonysági hiányosságok továbbra is befolyásolják a szerződésérvényesítést, és akadályozzák a polgári és kereskedelmi ügyek gyors megoldását, valamint a súlyos büncselekmények kivizsgálását. A nehézkes és elavult polgári eljárásjogi szabályok, valamint a bírósági határozatok gyenge végrehajtása miatt a bankok kevésbé veszik igénybe a fizetésektelenségi és kényszerértékesítési kereteket nemteljesítő hitelek állományának csökkentése érdekében. Számos reform indult az igazságszolgáltatási rendszer legégetőbb hiányosságainak – így különösen az elavult polgári eljárásjogi szabályoknak, a bíróságok gyenge szakosodásának és alacsony digitalizáltságának, a jelentős ügyhátralék felszámolásának és a bírák számára biztosított egész életen át tartó képzés hiányának – a kezelésére, de az eredmények csak lassan mutatkoznak meg. A reformnak összhangban kell állnia a kormány által a *Cyprus Cooperative Bank* eladására vonatkozó, az Európai Bizottság által jóváhagyott állami támogatási határozat kapcsán vállalt kötelezettségekkel. 2018-ban elfogadták a fizetésektelenségre és kényszerértékesítésre vonatkozó jobb jogszabályi kereteket. Az új törvények határozott végrehajtása – az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának és az ítéletek szigorúbb végrehajtásának biztosításával együtt – várhatóan segít az adósságtörlesztési fegyelem javításában. 2017 decembere óta létezik nemzeti korrupcióellenes stratégia, amely megerősítésként a Miniszterek Tanácsa 2019 májusában jóváhagyott egy horizontális korrupcióellenes nemzeti cselekvési tervet. Törvénytervezeteket terjesztettek a parlament elé egy új független korrupcióellenes ügynökség létrehozására és a visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozóan, de elfogadásuk még nem történt meg. Ezek a törvények elősegítenék a nemzeti korrupcióellenes keret megerősítését. A korrupcióellenes cselekvési terv gyors végrehajtása révén fel kell gyorsítani a korrupcióellenes reformokat. Biztosítani kell az ügyészség függetlenségét, és meg kell erősíteni a bűnüldözés terén rendelkezésre álló kapacitást.
- (20) A tulajdoni lapok kiadásával kapcsolatos ügyhátralék csökkentésére irányuló erőfeszítések ellenére továbbra is jelentős az elmaradás. Az ingatlanügyletek rendszerének elégtelenségeire (azaz a tulajdoni lapok kibocsátására és átruházására) még mindig nincs strukturális megoldás. Ez elengedhetetlen a kényszerértékesítési eljárások előmozdításához és a biztosítékok érvényesítésének lehetővé tételéhez.
- (21) Az uniós alapoknak a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó programozása elősegítheti az ajánlásokban megjelölt hiányosságok egy részének orvoslását, különösen a 2019. évi országjelentés D. mellékletében szereplő területeken. Ez lehetővé tenné Ciprus számára, hogy az azonosított ágazatok tekintetében a lehető legoptimálisabban, a területi különbségeket is figyelembe véve használja fel az említett alapokat. E beruházások sikerének egyik fontos tényezője az ezen alapok kezelését biztosító nemzeti igazgatási kapacitás megerősítése.
- (22) A 2019. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a ciprusi gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2019. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2019. évi stabilitási programot és a 2019. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Ciprusnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak azoknak Ciprus fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.
- (23) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2019. évi stabilitási programot, és azt a véleményt⁽⁷⁾ fogalmazta meg, hogy Ciprus várhatóan megfelel a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.
- (24) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2019. évi nemzeti reformprogramot és a 2019. évi stabilitási programot. A Tanácsnak az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait az alábbi 1–5. ajánlás tükrözi. Ezek az ajánlások hozzájárulnak az euroövezetre vonatkozó 2019. évi ajánlás, különösen az első, a harmadik és a negyedik euroövezeti ajánlás végrehajtásához is,

(7) Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

AJÁNLJA, hogy Ciprus 2019-ben és 2020-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. A közszektor hatékonyságának javítása érdekében fogadja el a kulcsfontosságú jogszabályi reformokat, különösen a közigazgatás működése, valamint a közigazgatási intézmények és az önkormányzatok irányítása tekintetében. Kezelje az adórendszer azon jellemzőit, amelyek elősegíthetik, hogy magánszemélyek és multinacionális vállalatok – különösen a multinacionális vállalatok által indított külföldre irányuló kifizetések révén – agresszív adótervezést folytassanak.
2. Segítse elő a nemteljesítő hitelek állományának csökkentését többek között azáltal, hogy hatékony irányítási struktúrát hoz létre az állami tulajdonú eszközkezelő társaság számára, lépéseket tesz az adósságtörlesztési fegyelem javítására, és megerősíti a hitelfelvásárló társaságok felügyeletét. Erősítse meg a felügyeleti kapacitást az árnyékbankszektorban többek között azáltal, hogy teljesszűren integrálja a biztosítási- és nyugdíjalapok felügyeleti szerveit.
3. Zárja le az állami foglalkoztatási szolgálatok hatékonyságának növelését célzó reformok végrehajtását, valamint erősítse meg a fiatalokra irányuló bevonási és aktivizálási támogatásokat. Hajtsa végre az oktatási és képzési rendszer reformját, beleértve a tanárok értékelését, valamint növelje a munkáltatók és a tanulók részvételét a szakképzésben, továbbá bővítse a megfizethető kisgyermekkorú nevelés és gondozás körét. Tegyen intézkedéseket annak biztosítására, hogy a nemzeti egészségügyi rendszer a terveknek megfelelően 2020-ra teljes mértékben működőképesé váljon, és gondoskodjon hosszú távú fenntarthatóságáról.
4. Állítsa a beruházásokhoz kapcsolódó gazdaságpolitika középpontjába a fenntartható közlekedést, a környezetvédelmet, különösen a hulladék- és vízgazdálkodást, az energiahatékonyságot és a megújuló energiát, a digitalizációt, a digitális készségeket is ideértve, valamint a kutatást és az innovációt, figyelembe véve a Cipruson belüli területi különbségeket is. Fogadjon el jogszabályokat, amelyek a stratégiai befektetők számára egyszerűsítik a szükséges engedélyek és jogosítványok megszerzésére irányuló eljárásokat. Javítsa a kis- és középvállalkozások forráshoz jutását, és folytassa a privatizációs projektek végrehajtását.
5. Fokozza az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának javítására irányuló erőfeszítéseket, ideértve a közigazgatási bíróság működését és a polgári eljárásjog felülvizsgálatát, a bíróságok szakosodásának növelését és egy működőképes e-igazságsügyi rendszer létrehozását. Tegyen intézkedéseket a követelések jogi érvényesítésének megerősítésére, továbbá alakítson ki a tulajdoni lapok kiadására és az ingatlanok tulajdonjogának átruházására szolgáló megbízható és gyors rendszereket. Gyorsítsa fel a korrupcióellenes reformokat, biztosítsa az ügyészség függetlenségét, és erősítse meg a bűnüldözés terén rendelkezésre álló kapacitást.

Kelt Brüsszelben, 2019. július 9-én.

a Tanács részéről
az elnök
M. LINTILÄ